

Anayasa Mahkemesi'nin 670 Sayılı KHK Kapsamında Mahkemeye Erişim Hakkı Değerlendirmesi

11 Ara 2020

Değerlendirmeye konu olayda; Özetim Görevlisi Kayhan Erciye ("Başvurucu"), sigorta prim borçları'nın tahsili amacıyla hakkında Amme Alacakları'nın Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre başlatılan icra takiplerinde ödeme emrinin iptali istemiyle Sosyal Güvenlik Kurumu'na ("SGK") karşı dava açmıştır. Anayasa Mahkemesi'nde açılan davada 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında KHK kapsamında ("670 sayılı KHK") idari yollara başvurulmadığı gerekçesine dayanarak dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir. Başvurucu, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuştur. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi, karar tarihi itibarıyla davanın reddine konu miktarın istinaf incelemesi için gerekli olan parasal şartı geçmediğini belirterek istinaf dilekçesinin reddine karar vermiştir. Bunun üzerine Başvurucu, Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi, Başvurucu'nun mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği, ilk derece mahkemesi tarafından esas ilahin inceleme yapılmaması gerektiği ve bu nedenle yargılamanın yenilenmesi gerektiği yönünde karar vermiştir.

Davaya konu olayda,

- Başvurucu, Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması ile ilgisi olduğu gerekçesiyle KHK ile kapatılan İzmir Üniversitesi'nde rektör olarak görev yapmıştır.
- İzmir Üniversitesi, 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kapatılmış olup, İzmir Üniversitesi'nin tüm banka hesaplarına bloke konulmuştur. Bloke konulması sebebiyle Başvurucu'nun sigorta prim borçları ödenememiştir. İzmir Üniversitesi'nden tahsil edilemeyen sigorta prim borçları dolayısıyla Başvurucu hakkında 6183 sayılı Amme Alacakları'nın Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre icra takibi başlatılmıştır.
- Ödeme emirleri Başvurucu'ya elden tebliğ edilmiştir. Takipler kapsamında Başvurucu'nun üzerine kayıtlı tüm taahhüt ve taahhüt mal varlığı kayıtlarına haciz işlenmiştir. Başvurucu, 23 Eylül 2016 tarihli dilekçesinde, ödeme emri tebliğ edilmeden mal varlığına haciz işlemi uygulandığını belirterek SGK aleyhine ödeme emrinin iptali istemiyle İzmir 12. Anayasa Mahkemesi'nde dava açmıştır.

Anayasa Mahkemesi kararında 675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında KHK'nin 16. maddesine atıf yapılmış olup, ilgili madde "...kapatılan kurum, kuruluş, ... ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler veya kapatılma ya da resen terkin üzerine Maliye Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine 17 Ağustos 2016 tarihi dahil bu tarihten sonra açılan davalar ile icra ve iflas takipleri hakkında, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesi gereğince dava veya takip şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine veya takibin düzmesine karar..." verileceği yönünde hüküm içermektedir.

İlk derece mahkemesi kararında; Başvurucu'nun 670 sayılı KHK'da belirtilen usule uygun olarak ilgili idari makama tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük hak düzürücü süre içinde başvurabileceğine yer verildiği, idari başvuru üzerine idari merci tarafından verilecek karar aleyhine idari yargıda dava açılabilirliği, idari yargının verdiği kararın kesin olduğu ve uyuşmazlığın adli yargıda hiçbir şekilde dava konusu yapılamayacağı ifade edilmiştir. Bunun üzerine ilk derece mahkemesi, Başvurucu tarafından SGK'ya karşı açılan davanın idareye başvuru yapılmaksızın ve bu karara karşı idari yargıda dava açılmaksızın adli yargıda dava açılmış olması nedeniyle dava şartı yokluğu sebebiyle reddedilmesine karar vermiştir. İstinaf yolu açık olan bu karara karşı Başvurucu, kararın usul ve yasaya aykırılığı olduğunu belirterek istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Ancak İzmir Bölge Adliye Mahkemesi, kararın istinaf incelemesi için gerekli olan şartı geçmediğini belirterek dilekçesinin reddine karar vermiştir.

Bunun üzerine Ba?vurucu Anayasa Mahkemesi'ne bireysel ba?vuruda bulunmu?tur. Ba?vurucu, sigorta prim borcu nedeniyle düzenlenen ödeme emirlerinin iptali istemiyle açt??? davan?n dava ?art? yoklu?undan reddedilmesinin kanun önünde e?itlik, mülkiyet hakk? ve hak arama hürriyetinin ihlal etti?ini iddia etmi?tir.

Adalet Bakanl???, Ba?vurucu'nun hukuk sisteminde mevcut idari ve yarg?sal yollar? tüketmeden bireysel ba?vuruda bulundu?u için ba?vurunun kabul edilemez oldu?una karar verilmesini istemi?tir. Ba?vurucu ise SGK taraf?ndan düzenlenen ödeme emirlerinin iptali için mevcut yasal düzenlemeler uyar?nca gerekli yasal yollar? tüketti?ini iddia etmi?tir.

Anayasa Mahkemesi, Ba?vurucu'nun e?itlik ilkesi ile mülkiyet hakk?n?n ihlal edildi?ini ileri sürmesine ra?men asl?nda yarg?lama yap?lmak suretiyle toplanacak deliller çerçevesinde davan?n esas? hakk?nda bir sonuca var?lmamas?na yönelik bir ?ikâyeti bulunmas? nedeniyle Ba?vurunun mahkemeye eri?im hakk? kapsam?nda incelenmesi gerekti?ine karar vermi?tir.

Somut olayda, ilk derece mahkemesi, Ba?vurucunun ödeme emrinin iptali istemiyle açt??? davay? 670 say?l? KHK'n?n 5. maddesine göre kapat?lan kurumlara kar?? aç?lan bir dava olarak de?erlendirmi? ve dava ?art? yoklu?undan ret karar? vermi?tir. Ancak söz konusu dava, SGK aleyhine aç?ld???ndan ve dolay?s?yla 670 say?l? KHK kapsam?nda de?erlendirilmesi mümkün olmad???ndan Anayasa Mahkemesi, ilk derece mahkemesi taraf?ndan verilen karar?n aç?k bir hata sonucu kanunilik unsuru ta?mad???na hükmetmi?tir. Bu nedenle, ilk derece mahkemesinin 670 say?l? KHK uyar?nca idari ba?vuru yolunun aç?k oldu?u gerekçesiyle önüne gelen bir uyu?mazl???n esas?n? incelemeden davay? dava ?art? yoklu?u nedeniyle reddinin, Ba?vurucu bak?m?ndan mahkemeye eri?im hakk?n?n ihlali sonucunu do?urdu?u sonucuna ula??lm??t?r.

Anayasa Mahkemesi, mahkemeye eri?im hakk?n?n ihlaline neden olan ilk derece mahkemesi karar?n?n hukuka aykır? olmas? sebebiyle yeniden yarg?lama yap?lmas? ve ihlalin sonuçlar?n? ortadan kald?racak ?ekilde yeniden karar verilmesine hükmetmi?tir. Anayasa Mahkemesi ihlalin sonuçlar?n?n ortadan kald?r?lmas? için yeniden yarg?laman?n yeterli olaca??n? belirtip, Ba?vurucu'nun tazminat talebini reddetmi?tir.

Anayasa Mahkemesi'nin 3 Kas?m 2020 tarih ve 31293 say?l? karar?n?n tam metnine bu [ba?lantı](#)dan ula?abilirsiniz.

?LG?L? ÇALI?MA ALANLARI

- [Kurumsal ve Ticari Davalar](#)
- [?dari Usul ve Davalar](#)

Related Attorneys

- [BURAK BAYDAR](#)